

Baptista Iussufo leder bondeföreningen i Mussa som slutligen fick en liten kompensation.

Foto: Johan Sävström

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 2 2010

Både marken och maten förlorades

För tre år sedan tvingades 27 familjer i den moçambikiska provinsen Niassa bort från sina hem och jordbruk för att ge plats åt en eukalyptusodling. Först efter lång kamp fick bönderna rätt till en blygsam kompensation av skogsbolaget.

ALLEDELES I UTKANTEN av provinshuvudstaden Lichinga ligger det lilla samhället Mussa. Här har stiftelsen Fundação Malonda ett av sina trädplanteringsprojekt. För närvarande sitter en svensk före detta Sidaanställd i styrelsen för stiftelsen som har sitt ursprung i ett Sidaprojekt med syfte att främja den privata sektorn i Niassa. På lokalspråk betyder malonda just "business".

I programförklaringen slås fast att stiftelsens vision är att öka percapita-inkomsten i provinsen samt att sträva efter ekonomiska och sociala reformer.

Reformer som bönderna i Mussa säkert föredrar att vara förutan. Fundação Malonda tog visserligen kontakt med befolkningen enligt lagen om markrättigheter, men allt sköttes av den traditionella ledaren. Han var ohederlig och skänkte bort mark där det fanns brukande bönder och arbetstillfällena på skogsplanteringen gick till hans släktingar eller till personer som betalade honom. Malonda borde ha förhandlat med alla som berördes av skogsplanteringen. Istället insisterade stiftelsen att kontraktet med ledaren var allmängiltigt och att bönderna var tvungna att flytta till annan plats som stiftelsen hade till förfogande.

MARKEN SOM MALONDA ERBJÖD BÖNDERNA låg i träda och gav inte någon skörd alls det första året. Dessutom fanns

det inga fruktträd där. Vild frukt är en viktig vitaminkälla för människor på landsbygden där kosten annars är ensidig med majs mjöl och maniok.

– Mina barn svimmade av hunger under den perioden. Först när guvernören ilsknat till lovade Malonda att kompensera oss, säger Baptista Iussufo som är ledare för bondeföreningen i Mussa.

Ifjol skickade guvernören ut en agronom som beräknade hur många kilo majs som bönderna förlorat på tvångsflyttningen och som Malonda sedan beordrades att ersätta. Men bönderna har bara majsen att äta, inga av de andra grödorna som de odlar för att sälja på marknaden. Inkomster som är nödvändiga för att till exempel köpa socker, salt och tvål.

– Även bönder behöver pengar. Men den som inte köpte byxor ifjol får nu vänta till 2011, ironiserar Iussufo.

JULIO PESSEGO ÄR KOORDINATÖR för bondrörelsen Unac som Fundação Malonda självmant kontaktade för att medla i konflikten med bönderna i Mussa.

– Vid ett möte påpekade jag att skogsbolag i Niassa stöds av pengar från Sida och svenska kyrkan samtidigt som motparten i konflikten får bistånd från Afrikagrupperna och Kooperation utan gränser. Är det inte lite märkligt? undrar Pessego.

JOHAN SÄVSTRÖM

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.